

prima instanță: D. Musteață
instanța de apel: L. Guzun, A. Parpalac, S. Leu

DECIZIE

09 octombrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul Svetlana Filincova
Judecătorii: Iurie Bejenaru, Galina Stratulat
 Svetlana Novac și Tatiana Vieru

examinând recursul declarat de către Marin Sandu,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Lungu Nicolae împotriva lui Marin Sandu cu privire la încasarea sumei,
împotriva deciziei Curții de Apel Bender din 23 mai 2013, prin care a fost respinsă cererea de apel declarată de către Sandu Marin, Sandu Lidia și menținută hotărârea Judecătoriei Anenii Noi din 21 septembrie 2012,

c o n s t a t ă

La 06 octombrie 2011, Lungu Nicolae a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Marin Sandu și Lidiei Sandu, intervenienți accesorii Inspectoratul Fiscal de Stat raional Căușeni și Oficiul Cadastral Teritorial Căușeni, filiala Întreprinderii de Stat „Cadastru” cu privire la repunerea în termenul de prescripție a acțiunii și recunoașterea dreptului de proprietate asupra clădirii secției de zincare cu suprafața totală de 818 m², constituită din secția de zincare cu suprafața de 784,9 m² și anexă cu suprafața de 33,2 m² amplasată în or. Căușeni, str. Kogălniceanu, 10 cu obligarea înregistrării la Oficiul Cadastral Teritorial Căușeni și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, în vara anului 2006 s-a înțeles cu Sandu Marin să procure o clădire în care era situată secția de zincare, amplasată în or. Căușeni, str. Kogălniceanu nr. 10 cu prețul de 15 500 dolari SUA și care aparținea mamei acestuia, Lungu Lidia.

Astfel, la 02 august 2006 i-a transmis lui Sandu Marin suma de 7 000 dolari SUA, iar la 23 august 2006 i-a mai transmis suma de 3200 dolari SUA și 3000 euro.

Faptul transmiterii banilor este probat prin recipisa din 02 august 2006.

Menționează că după transmiterea banilor, părții Sandu Marin și Sandu Lidia nu și-au onorat obligațiile de a perfecta contractul de vânzare-cumpărare, motivând că sunt careva probleme cu clădirea și terenul. Totodată, părții l-au convins pe

Lungu Nicolae să mai aștepte în privința înregistrării tranzacției. Din acest motiv, reclamantul a omis termenul de adresare în judecată.

Cere, reclamantul Lungu Nicolae, repunerea în termenul de prescripție a acțiunii, recunoașterea dreptului său de proprietar asupra imobilului situat în orașul Căușeni, str. M. Kogălniceanu, 10 cu suprafața de 818 m.p. și obligarea Oficiului Cadastral Teritorial Căușeni să înregistreze dreptul de proprietate asupra imobilului dat, încasarea de la pârâți a cheltuielilor de judecată.

La 06 septembrie 2012, Lungu Nicolae a înaintat cerere de modificare a obiectului acțiunii prin care solicită încasarea din contul lui Sandu Marin în beneficiul său a sumei de 10 200 dolari SUA și 3000 euro, suma de 5334 dolari SUA și suma de 1 569 euro cu titlu de dobândă de întârziere, suma de 2500 lei taxa de stat și suma de 5000 lei cu titlu de asistență juridică (f.d.61-63).

În motivarea cererii reclamantul a invocat aceleași temeiuri de fapt ca și cele menționate în acțiunea de bază.

În plus, Lungu Nicolae a mai invocat că Sandu Marin a dobândit de la el suma de 10 200 dolari SUA și 3000 euro, fără temei legal, îmbogățindu-se fără justă cauză din contul său.

Ca temei de drept al modificării obiectului acțiunii, Lungu Nicolae a invocat, art. 8 alin. (2) lit. g), 1389 alin. (1) și art. 1395 alin. (1) Codul civil.

Consideră că pârîtul a folosit banii obținuți de la el ilegal în scopuri personale, fără a-și onora promisiunile, ultimul Prin urmare, Sandu Marin urmează să-i achite dobînda de întârziere în conformitate cu art. 619 Codul civil.

Lungu Nicolae a susținut în prima instanță cererea de modificare a obiectului acțiunii.

Cere, reclamantul încasarea din contul lui Sandu Marin în beneficiul său a sumei de 10 200 dolari SUA și 3000 euro, ceea ce constituie sumele de bani date pârâtului, suma de 5334 dolari SUA și suma de 1569 euro cu titlu de dobînda de întârziere, suma de 2500 lei taxa de stat și suma de 5000 lei cu titlu de asistență juridică.

Prin hotărârea Judecătoriei Anenii Noi din 21 septembrie 2012 acțiunea a fost admisă integral. S-a încasat din contul lui Marin Sandu în beneficiul lui Lungu Nicolae suma de 15 534 dolari SUA, suma de 4 569 euro sau echivalentul în lei moldovenești la data executării hotărîrii și suma de 7 500 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Bender din 23 mai 2013, a fost respinsă cererea de apel declarată de Sandu Marin și Sandu Lidia și menținută fără modificări hotărârea Judecătoriei Anenii Noi din 21 septembrie 2012.

La 22 iulie 2013, Marin Sandu, a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei contestate și a hotărîrii primei instanțe cu trimiterea pricinii la rejudecare în prima instanță.

În conformitate cu art. 434 al.(1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Prin prisma dispoziției citate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul depus în termen, dat fiind faptul că decizia instanței de apel este emisă la 23 mai 2013, iar recursul a fost declarat la 22 iulie 2013.

În motivarea recursului, Marin Sandu invocă faptul că instanțele ierarhic inferioare au încălcat normele de drept procedural și anume au examinat pricina în absența unui participant, în plus eronat au aplicat și legea materială.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul declarat se judecă în limitele invocate și în baza referinței depuse de către intimat.

La 13 august 2013, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa lui Lungu Nicolae, copia cererii de recurs, cu necesitatea de a depune referință asupra acestuia.

Până la data examinării pricinii în ordine de recurs, Lungu Nicolae nu a depus referință la cererea de recurs, prin care să-și exprime opinia referitor la recursul declarat.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând argumentele invocate în recurs în baza materialelor dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat în termen, întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și trimiterea pricinii la rejudecare la Curtea de Apel Bender din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, restituind pricina spre rejudecare în prima instanță sau, după caz, în instanța de apel, când eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Din materialele pricinii s-a constatat că, în vara anului 2006, Sandu Marin în urma unor negocieri cu Lungu Nicolae, a fost de acord să procure o clădire în care era situată secția de zincare amplasată în or. Căușeni, str. Kogălniceanu nr. 10, la prețul de 15 500 dolari SUA.

La 02 august 2006, Lungu Nicolae, i-a transmis lui Sandu Marin suma de 7 000 dolari SUA, iar la 23 august 2006 i-a mai transmis suma de 3200 dolari SUA și 3000 euro, fapt ce se confirmă prin recipisa semnată de către ambele părți (f.d.7).

La 6 octombrie 2011, Lungu Nicolae, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Marin Sandu și Lidiei Sandu, intervenienți accesorii Inspectoratul Fiscal de Stat raional Căușeni și Oficiul Cadastral Teritorial Căușeni, filiala Întreprinderii de Stat „Cadastru” cu privire la repunerea în termenul de prescripție a acțiunii și recunoașterea dreptului de proprietate asupra clădirii secției de zincare cu suprafața totală de 818 m² constituită din secția de zincare cu suprafața de 784,9 m² și anexă cu suprafața de 33,2 m² amplasată în or. Căușeni, str. Kogălniceanu, 10 cu obligarea înregistrării la Oficiul Cadastral Teritorial Căușeni și încasarea cheltuielilor de judecată.

În cadrul procesului examinării în prima instanță, Lungu Nicolae, a înaintat cerere de modificare a obiectului acțiunii, prin care solicită încasarea din contul lui Sandu Marin în beneficiul său a sumei de 10 200 dolari SUA și 3000 euro, suma de

5334 dolari SUA și 1 569 euro cu titlu de dobândă de întârziere, suma de 2500 lei taxa de stat și suma de 5000 lei cu titlu de asistență juridică (f.d.61-63).

Fiind investită cu examinarea prezentei acțiuni, prima instanță prin hotărârea din 21 septembrie 2012, a admis integral acțiunea.

Instanța de apel prin decizia din 23 mai 2013, a menținut fără modificări hotărârea primei instanțe.

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a constatat că hotărârea primei instanțe este contradictorie și emisă cu aprecierea arbitrară a probelor administrate, iar Curtea de Apel Bender aceste contradicții nu a lichidat.

În conformitate cu art. 239 Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Din sensul normei de drept citate rezultă că hotărârea judecătorească este legală și întemeiată doar în cazul în care între dispozitiv și motivare există concordanță. În cazul în care o atare concordanță nu există, această hotărâre se consideră a fi nemotivată.

În conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. (2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

Instanța de apel în motivarea hotărârii urma să demonstreze în mod logic, deplină concordanță dintre soluția din cauza respectivă și realitate. Motivarea hotărârilor este o garanție pentru părți că cererile lor au fost analizate cu atenție, și oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar. Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, concisă și fermă, într-un cuvânt să aibă putere de convingere. La fel de exactă trebuie să fie motivarea și în ce privește cererile pe care le-a respins instanța. Nemotivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare vor atrage casarea ei.

Dat fiind faptul că decizia contestată nu corespunde criteriilor menționate, se consideră că instanța de apel a încălcat drepturile participanților procesului la un proces echitabil garantat de art. 6 paragraful 1 Convenția Europeană pentru Drepturile Omului și Libertățile Fundamentale.

Așadar, este cert stabilit că în procesul examinării pricinii Lungu Nicolae și-a modificat obiectul acțiunii, adică a înaintat alte cerințe față de Sandu Marin, decât cele solicitate în acțiunea inițială.

În conformitate cu art. 167 alin. (1) Codul de procedură civilă, la cererea de chemare în judecată se anexează dovada de plată a taxei de stat.

Instanța de recurs, remarcă faptul că prima instanță la primirea cererii de modificare a obiectului acțiunii, nu a verificat dacă reclamantul a achitat taxa de stat în conformitate cu art. 83, 84 Codul de procedură civilă.

Or, conform art. 168 alin. (2) Codul de procedură civilă, judecătorul care a primit cererea de chemare în judecată spre examinare verifică dacă aceasta întrunește exigențele prevăzute de lege. Dacă cererea de chemare în judecată nu întrunește exigențele prevăzute de lege, urmează a fi aplicate prevederile art.171 alin.(1).

Instanța de recurs a mai constatat că la materialele pricinii lipsește încheierea prin care prima instanță a primit sau nu spre examinare cererea de modificare a obiectului acțiunii, condiție prevăzută de art. 168 alin. (4) Codul de procedură civilă. Nu este reflectată primirea acestei cereri nici într-un proces-verbal al ședinței de judecată.

În conformitate cu art. 373 alin. (5) Codul de procedură civilă, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Contrar prevederilor legale citate, instanța de apel nu s-a expus asupra afirmațiilor apelantului, precum că cererea de modificare a obiectului acțiunii nu i-a fost comunicată, astfel fiind lipsit de posibilitatea de a se apăra.

În conformitate cu art. 100 alin. (1) Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Completul, relevă că la materialele pricinii este anexată citația prin care se atestă faptul că, Sandu Marin a fost înștiințat despre data examinării pricinii în prima instanță la 21 septembrie 2012, totodată fiindu-i expediată care-va cerere cu documentele anexate la ea (f.d.74).

Din avizul de recepție anexat la materialele pricinii, nu se poate constata că în adresa lui Sandu Marin, împreună cu citația, a fost expediate anume cererea de modificare a obiectului acțiunii împreună cu anexele la ea (f.d.75).

În plus, recurentul neagă că ar fi primit cererea de modificare a obiectului acțiunii.

Astfel instanța de recurs nu poate susține că avizul de recepție din 06 septembrie 2012 atestă faptul primirii de către Sandu Marin a cererii date.

Or, la materialele pricinii lipsesc probe ce ar confirma contrariul.

Sandu Marin a invocat în cererea de apel că nu a fost citat în modul prevăzut de lege, la examinarea pricinii în prima instanță, din motiv că locuiește pe adresa: or. Căușeni, str. Ștefan Vodă, 8-a, pe când citația expediată de către Judecătoria Căușeni în adresa acestuia, figurează adresa: or. Căușeni, str. Berlinschi 31 (f.d. 71) .

Astfel, instanța de recurs remarcă faptul că recurent nu a fost citat în modul prevăzut de lege. În consecință, Sandu Marin a fost lipsit de dreptul de a se expune pe marginea cererii de modificare a obiectului acțiunii, care în mod obligatoriu urma a fi expediată în adresa acestuia ca ultimul să aibă posibilitatea de a depune referință prin care să-și expune opinia pe marginea cererii înainte de către Lungu Nicolae.

Recurentul mai invocă că Lungu Nicolae a înaintat o acțiune vădit tardivă, deoarece din momentul renunțării lui la cumpărarea clădirii și terenului și pînă la

depunerea cererii de chemare în judecată au trecut mai mult de trei ani, iar argumentele aduse în repunerea termenului sunt nefondate.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că instanța de apel urma să verifice dacă Lungu Nicolae s-a încadrat în termenul de prescripție, să dea apreciere argumentelor invocate de către acesta în cazul dacă s-a omis acest termen, și să adopte o hotărâre legală în corespundere cu capitolul II al Codului civil.

Eroarea judecătorească în ordine de recurs nu este posibil de corectat.

În conformitate cu art.432 alin.(4) Codul de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din aceste motive și având în vedere că erorile judiciare nu pot fi corectate de instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia Curții de Apel Bender din 23 mai 2013 și de a restitui pricina spre rejudecare în ordine de apel, în alt complet de judecători.

La rejudecare instanța de apel urmează să țină cont de cele expuse și să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 al. (1) lit. c), alin.(3) Codul de procedură civilă, Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Sandu Marin.

Se casează decizia Curții de Apel Bender din 23 mai 2013, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Lungu Nicolae împotriva lui Marin Sandu cu privire la încasarea sumei, și se restituie pricina spre rejudecare în ordine de apel în aceeași instanță, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele completului,
Judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat

Svetlana Novac

Tatiana Vieru